

A savoi tengeri csata

Contributed by Imi
2005. February 23. Wednesday 19:30

There are no translations available1942. augusztus 7-én egy addig ismeretlen feldrajzi név bukkant fel a hadijelentésekben, hogy aztán felfigy, jászszerevel le se kerüljék az újságok címlapjairán.

Á

A 6475 km²-es területű Guadalcanalon - mely a Salamon-szigetek egyik legnagyobb tagja - a partraszállás 1. Amerikai Tengerészgyalogos Hadosztály kénytelen foglalta el az óceáni repülőteret az azt követően, 73 km²-es felülvételt. A terület megtartásáért viszont annál kegyetlenebb kezdelem indult, mely hamarosan a csendes-óceáni háború kimenetelét döntően befolyásoló anyagcsatáivá vált. Míg a sziget egynéhány harcok szízeit végigvitték meg, addig odalent három komolyabb szárazföldi összecsapás, a kényes vizeken pedig a nagyszabású tengeri átkelés is lezajlott. Utábiak sora egy olyannal kezdődött a Savas nevű sziget felében, melynek végredménye hidegzuhanyként hatott az amerikai vezérszakra: 1812-óta nem szenvedett el ilyen súlyos gyengeséget az Egyesült Államok haditengerészei által tengeri csatájban.

Á

A VÁSRES SZIGETCSATÁK NYITÁNYA AZ "PRTORONY" HADMVELET
1942. augusztus 8-án a hajókor a tenger Guadalcanal felé
tintafekete volt. A csillagok vastag felhők mögött rejtőztek. A távolodó zivatar utáji felé a messzeségben mennydörgés morajlása hallatszott, mialatt súlyos esőcseppek kopogtak a fedélzetek lemezein. A hajóraj közeli körökön és rombolókon a felradt amerikai vagy ausztrál tengerészek hunyorogva bámultak a szurokszerűtől ájszakába. Akkor a második napja voltak teljes rádiószállításokban. Ezalatt a kegyetlen trüfös nap hányagosra gette börtönket. A gőpházákban a helyzet még pokolibb volt, hiszen odalent a hőmérséklet napközben elérte a 60 °C is. Több mint 20-30 km-nyire, Guadalcanal szigetnek Lunga Point nevű foka felében, bajtársaik teljes erődöbélissal rakodták ki a tengerészgyalogosok felszerelését az utánpótlásait. Az elkövetkező reggel partra szállt 16000 fős erő - ott az a tengerszoros partján fekvő Florida-szigeten - gyorsan felmorzsolta a maroknyi japánból álló védelmet. Az akciós parancsnoka, Turner ellentengernagy szerint: A " Watchtower" hadmvelet volt az első lépés ahhoz, hogy kisértőzések a japánokat a meghátrált területre. P azonban, akárcsak a legfelsőbb hadvezetésben mindenki, tisztában volt vele, hogy az ellenség nem fogja harc nélkül feladni a kénytelen megszerzett szigetbirodalmát. Ájs-Guineában - néhány árs hajás tnyira onnan - több mint 100000 katonájuk állt ugrásra készen. Bomba- és torpedóvetők pedig a hajóraj csaptak le a Lunga Point felé az a Florida-szigeti Tulagin felé irányuló inváziós hajókra. Tízmadásaiak során súlyosan megrongálták a rombolókat és felgyújtottak egy szállóhajót. Utábi első llyesztésére végül maguk az amerikai rombolók kényeszték. A hádfőzetlen biztosításra nyolc szövetes körkörös és 11 rombolót rendeltek, melyek három csoportra osztva kerültek. A legnagyobb hajóraj a kicsiny Savas-sziget felé, a szoros bejáratánál körkört, míg a második onnan szakra ratta átjött. A harmadik pedig felalaj hajzótt Tulagi és Lunga Point felé. Az első az amerikai Chicago körkörös mellett a körte ausztrál körkörös - az Australia és a Canberra -, továbbá a körte romboló tartozott. A másodikba a Vincennes, a Quincy és az Astoria amerikai körkörösön kívül a végül a körte körkörös került. A harmadikban a körte körkörös, az amerikai San Juan és az ausztrál Hobart, továbbá a körte romboló volt. A hajóraj felé körtezetlen parancsnokává az ausztrál Crutchley ellentengernagyot nevezték ki, akinek a hősiességét az első világháború jótlandi csatájában Victoria Kereszttel jutalmazták. Az admirális zászlóját az Australia árbocán lengette a szél. Sajnos az ájs felé a viltásnál sem, sem pedig hajója nem volt ott a Savas felé hajzó körte felében. 20.30-kor ugyanis Turner ellentengernagy irányú megbeszélésre magához rendelte. A Lunga Point felé tartózkodó McCawley szállóhajó felé indul

Crutchley 21.30-kor jelzőst káldátt a Chicago parancsnokjnak, Bode sorhajókapitánynak: Vegye át az Qrjratot! Bode, aki a hajóoszlop legvégén haladt, hirtelen a megbízott káttelátköparancsnok szerepében találta magát. A Savárás Ácszakra cirkálás hőt hajóval viszont senki sem tudatta, hogy Crutchley elhagyta helyét. Az ellentenger-nagy nem tartotta szákságesnek tudatni velük a tívözásit, mert feltételezte, hogy japán tívadás esetén felfüggetlen erkönt fognak ánnállan cselekedni. Hogy ez alatt mit is értett, arra sosem adott kielégő-tq magyarizatot. Crutchley - a rágtánnzések há-vekönt - kálánben sem hitt az elqre elkész-tett, aprákosan kidolgozott haditervekben, mint ahogy arra sem vette a fívradtságot, hogy személyesen találkozzon a beosztott amerikai hajóparancsnokokkal. Pedig Fiji partjainál, mialatt inváziás erkögyálekeztek nagy napja is lett volna rá, hogy legalább egyszer kezét rájzzon velük. A HAMIS BIZTONSÁG%RZET MEGBOSSZULTA MAGÁT

Egy hajóraj parancsnokjának átvátelekor az Áj elájjírának, a bevett szokások szerint a káttelákök áköre kellett állni. Bode sorhajókapitány viszont - kálánnás tekintettel a sáttáöben tártáönq ásszeátkázás kockázatára - feleslegesnek tartotta, hogy ilyen mádon azonnal elfoglalja az Australia helyét. A felalá cirkálás hajók ugyanis fől áráival kősqbb amőgy is visszafordultak volna, ács Á-gy a Chicago egyql az áöire kerálhetett. Mivel senki sem várt japán váfelszáni tívadásit, Crutchley elhászásit ács helyőnek átváteláöt kávetqen Bode, já megárdemelt pihenqre a kabinjába tőrt. Akárcsak kapitánytársai: Getting a Canberra, ács Riefkhol - az ácszakon haladás kátteláök vezetqje - a Vincennes fedőzetén. Utábbi egyőkönt az egősz biztosá-tás csoport parancsnokhelyettese is volt. Am az ellentengernagy máögsem tudatta vele, hogy cirkálásstá elhagyja a dőli hajórajt. Az ácszakiba tartó Quincy ács Astoria kapitányai szintőn aludni mentek. A hajóparancsnokok tábbáöge, kálán tengernagy utasá-tás náölkál, másdofokóra mársáökelte a harckőszáötsáöget, Á-gy a legőnysáögek egyik fele vőgre-valahára ágyba kerálhetett. Emiatt viszont egy 180 m hosszó cirkálán a megfogatkozott Qrszemekql egymástá já, ha kőhajá-tásnyi tájvolságra kerálit egy-egy.

REJTÁLYES REPÁLPGÁP FELTPNÁSEK

Ráívdell az áöjőli Qrsáögváitáist kávetqen az ácszakon haladás csoport egyik rombolásja riasztást adott le a hajók kátti kommunikáciás rendszeren: Riadás! Riadás! RepáIQgáöp Savás felett. Keletnek tart. A dőlen haladás Blue rombolás radarkezelqi is ácszlelték egy ismeretlen gőpet. A Vincennes-en, a há-d távőben láövq parancsnoki kabinbá kiláöpq Riefkhol szintőn lájtot egyet. Mivel valamennyi navigáciás helyettőnye áögett, a sorhajókapitányt ez a tány arrá gyqzte meg, hogy csak saját lehet. Máögpedig valászá-nqleg a láögi fedezetet adás három amerikai anyahajó valamelyikőql. Hiszen kízártnak tartotta, hogy láötezik olyan áöpeszq piláta, aki kálánben ellensáöges hajók felett, karácsonyfáönt kiviláögá-tott gáöppel merne repkedni! Rájadásul arrá is meg volt gyqzdve, hogy Turner ács Crutchley ellentengernagy, áötesáölváön a tártáöntekrql - amennyiben kell - megteszik a száksáöges láöpáöseket. A Quincy fedőzetén, melyrql ugyancsak lájttak egy titokzatos gőpet, hasonlás kávetkeztetásre jutottak. Turneráök rájdiásai azonban nem fogták a riasztást. A flotta ájltal hasznáilt kőszáölkőek akkoriban máög annyira megbízhatatlanok voltak, hogy nem csak a 30 km-re láövq McCawley-n nem hallották az áözenetet, hanem a kátteláök semelyik hajóán sem. Az admirálisok amőgy is egy máisik, bájr nem kevésbáö fontos problámával birkáztak. Fletcher altengernagy ugyanis, fältváön három repáIQgáöp-hordozásjait, elhatározta, hogy sáttáötedás után haladőktalanul visszavonul velük a veszélyes vizekrql. Az elqzq napok láögi csatájiban ugyanis háösz vadászgáöpet vesztett, ezőrt áögy á-táölte meg, vadászrepáöqi a továbbiakban májr arra is káöptelenek, hogy saját anyahajókat megváödjáök a japán torpedávetqk elszáint rohamaitá. A partra kerálit tengeráöszgyalogosok, valamint a kirakodással bajlásdás száöllá-tás hajók, egy csapásra magukra maradtak. A rájuk záödult probléma megoldásán rájgásdás admirálisok e kavardásban elmulasztották Qrjratóás kátteláökeiket arrá áötesá-teni, hogy saját anyahajó májr messze járnak, Á-gy bármilyen a társáögben felbukkanás repáIQgáöp csak a japánokáö lehet!

ELLENSÁG A LÁTHATÁRON!

Turner asztáján táíbb jelentős is fékáödt, melyek Guadalcanal irányájba tartás japán hajókráö száöimoltak be. Az elsöt rágtánn az ellensáöges flottabázisnál, Rabaulnál lesben állás S-38-as amerikai tengeralattjárás káláöde, mikor 7-ön dőlután fől 5-kor áöszlelte kifutásukat. Aztán 8-án dőlelőtt, ahogy Bougainville partjaihoz áökeztek, káöt ausztrál Lockheed Hudson jájrqrgáöp is felfedezte qket. Utábbi jelentős azonban csak alkonyatkor áökezett meg Turner ács

Fletcher hajásira. Ezért utábbi máj nem káldhetett ki felderítőgépet, hogy utájnájának a há-rnek. Helyette inkább - hogy mentse a csendes-ácéni anyahajás flotta 3/4-át kitevő kárláná-tmányát - haladéktalanul biztosságos vizekre indult. Természetesen magával vitte a ká-sáretet alkotás egy csatahajás, hat nehézcirkájlás és a 16 rombolás is. Turner mágsem aggódott a jelentésekben szereplő, "mindössze" három cirkájlás, három rombolás, ká ellításhajás és egy ágyőnaszáj megjelenése miatt, mert magában is elég erősnek érezte magát ahhoz, hogy elzze Qket. Tetejébe - ki tudja miért? - mályen meg volt rála győzde, hogy azok nem is a partraszállás erők ellen indultak, hanem a tőlák 250 km-re, északnyugatra fekvő Santa Isabel-sziget jál odett, természetesen kikötőbe, Rekata Bay-be tartanak, hogy ott áptátsenek ki Guadalcanal ellen egy elretölt lágitámaszpontot. 8-án kora dőlután - mágis biztos ami biztos - azt a parancsot adta, hogy egy PBY Catalina hidroplán derá-tse fel a kárlányát. Továbbá arra, hogy az Ásj-Hebridákon állomásozás B-17-es nehézbombázás haladéktalanul támadják meg a kázeibe merészkedett japán hajáskat. A partraszállás kárláli teendő kázb azonban Q és tártse szőpen el is feledkezett a kiadott utasítások vőghajtásának ellenőrzéséről. Emiatt nem árték sem arról, hogy a PBY felszállása motorhiba miatt megdőlt, sem arról, hogy a nágymotorosok nem találják meg a jelzett kárbetben az ellenséget. Rádásul a tenger-nagynak az mág vőletlenél sem fordult meg a fejében, hogy a felderítő-pilásák - a 3000 Kies magasságban és a párás levegőben - eleve rosszul számolták és, és pontatlanul határozták meg a hajáskat. A gyorsan haladás ellenséges kátelőben ugyanis valójában hőt cirkájlás és egy rombolás volt. A kialakult helyzet tőves megátlőshoz mág nagyban hozzájárult a tengernagyok nyőzottsága is. A haditanácsba 23 árakor betoppán Vandergrift vezőrnagy, az 1. Tengerészgyalogos Hadosztály parancsnoka szerint: Mindketten olyan pőcsőkul názték ki, mint akik rágtőn beadják a kulcsot!

A JAPÁN ERP

Má-g az amerikai vezetők azon tártgtek, hogy mi tővők is legyenek lági fedezet nélkél, addig az áj leple alatt 45 km/h-s sebességgel nyolc japán hadihajás nyomult be a savás szoros nyugati vőgőbe. A Chokai, Aoba, Kinugasa, Furutaka és Kako nehőz-, valamint a Tenryu és Yubari kárlányok továbbá egy rombolás és ásszeállított kárlány-tmányát Mikawa altengernagy állt. P Rabaulban 7-án dő kárláli árték a Guadalcanal inváziásról. Rágtőn ellentámadást tervezett, de a 14. hadsereg parancsnoka az egőszet a szővetségesek őj-guineai offenzíváját leplez, megtővesztő akciának bőlyegezte, és leállított minden kezdemőnyezést. Tokiában, a flotta főparancsnokáján hasonlóan reagáltak. Mikawa vőgőél egyenesen a "mindenhatás" Yamamoto tengernagyhoz fordult, aki bázva alárendeltje já megőrzésében - felőlbá-ralva mindenkit -, parancsot adott neki a cselekvőre. A sebtőben ásszekapart felszáni kátelők dőlután futott ki a 30 árás, kázel 1000 km-es őtra. Mint máj tudjuk, mozgásuk nem maradt titokban. A napkeltekor Bougainville kázelőbe őrkező csoport hajásnak Mikawa parancsot adott, hogy elkerőlendő a feltőst, szőrdjanak sző. Hiábavalóan, mert 11 ára tájban az ausztrál felderítő kágis őszleltő Qket. A japán parancsnokot ez nem tántorította el. Elhatározta, hogy mindent egy lapra feltőve vilőgos nappal, teljes sebességgel tovább folytatja őtőjt Guadalcanal felő. Ágy számlotta, hogy ájféll kárláli áor oda és vőratlanul le tud csapni az amerikaiakra. Mivel bátrakő a szerencse, a lági fedezet nélkél, ellenséges terőlet felő merészkedő, Mikawa-főle kátelők, minden további komplikáciás nélkél meg is kázelő-thette cőlját. A cirkájláskről katapultált felderítő hidroplánok szemőlyzete hamarosan jelentette, hogy a gyanőtan amerikai felszáni hajás három csoportra vőlvá tevőkenykednek. Mivel a társőgben rádiósa ellenséges repőlgőp-hordozás figyeltők meg, mindenköppen ő igazolta, hogy a támadást máj elejőtl fogva ájszakára tervezte. Merősz dőntő volt, hiszen sebtőben ásszekapart flottillájának hajás eddig mág sosem harcoltak egy harci kátelőben. De bázott tengerőseiben, akik viszont mesterei voltak az ilyesfőle akciáknak. A császári flottájánl ugyanis máj tá-z őve - minden másnál jobban koncentráltak az ájszakai hadmőveletek tákőletes begyakorlására. Radarjuk ugyan egyálltalán nem volt, de kállőnleges őjjellításkőszőllőkeikkel (infra kőszőllő 1942-ben!!!) az őrszemek kázel 9 km-ről is kőpesek voltak az ellenséges felfedezésőre. Sajőjt hajásik kőmőnyere vőrlás ő és főor győket festettek, ennek segőtsőgővel meg tudták azokat kállőnbőztetni máj hajásktől. A hadmozdulatok kázb az egymásköti kommunikáciás főnyjelekkel tártőnt, ágy nem fenyegette Qket sem a lehallgatás, sem a bemőrő veszőlye. A kősb há-resső vőlt keskeny ájtjárőn,

az Őgynevezett "RŐsen" ŐjviharzŐ japŐnok olyan kitŕnQ fegyverrel is rendelkeztek, melynek 1942-ben nem akadt pŐrja a szŐvetsŐgesek arzenŐljŐban. A "Long Lance" kŐdneveq, oxigŐnhajtŐsŐ torpedŐt 610 kg-os robbanŐfejjel lŐttŐk el. A hatalmas acŐlszivar hatŐtŐvolsŐga elŐrte a 13 km-t, sebessŐge pedig a 90 km/h-t. Szemben az amerikai cirkŐlŐkkal, a japŐnok hasonlŐ osztŐlyŐ hadihajŐi rendelkeztek torpedŐvetQ-csŐvekkel (oldalankŐnt 6-6 db-al), melyek - lŐvŐn ideŐlisak az Őjszakai rajtaŐtŐsekhez - ebben a csatŐban alaposan megnŐveltŐk tqzerejŐket.

FŐNYŐ-ZŐ-N Ő%JFŐ%L UTŐ•N

Augusztus 8-Őn 23.13-kor Mikawa Őjfenet parancsot adott felderŐtQgŐpek indŐ-tŐsŐra. A Chokai, az Aoba Ős a Kako nehŐzcirkŐlŐk katapultjai egy-egy Mitsubishi F1M "Pete" tŐ-pusŐ biplŐnt repŐtettek a levegŐbe. A kŐtŐlŐses hidroplŐnok feladata az volt, hogy derŐ-tsŐk fel, majd pedig vilŐgŐ-tŐbombŐkkal jelezzŐk az ellensŐges hajŐk helyzetŐt. BQ egy ŐrŐval kŐsQbb, ezek a teljesen kivilŐgŐ-tott kŐtfedelqek repŐltek el a szŐvetsŐgesek hajŐi felett. MiutŐn jelentŐk a lŐtŐttakat, Mikawa tisztŐba kerŐlt az ellensŐg elhelyezkedŐsŐvel Ős kŐtelŐkŐnek teljes harckŐszŐltsŐget rendelt el. A japŐnok olyan kŐzel haladtak el a SavŐ-sziget mellett, hogy a tŐvolban jŐl lŐttŐk a Tulagi partjŐnŐl ŐgQ G. F. Elliot szŐllŐ-tŐhajŐt. Őra 27-kor az Qrszemek egy amerikai rombolŐt fedeztek fel, mely tqlŐk 8 km-nyire, mit sem sejtve hŐzott keresztŐl a szŐguldŐ hajŐk oszlopa elQt. A tengernagy negyedŐre mŐrsŐkeltette a sebessŐget. AztŐn parancsot adott rŐ, hogy vegyŐk cŐlba a rombolŐt. Mivel az semmi jelŐt nem adta, hogy Őszelte volna a japŐnokot, nem lQttek rŐ. A gyanŐtlan hajŐ egy percen belŐl 180 fokos fordulŐba kezdett, majd 1 Őrakor Guadalcanal felŐ eltŕt a sŐtŐben. KŐsQbb kiderŐlt, hogy az amerikai Blue rombolŐ volt az, mely ugyan rendelkezett radarral, kezelŐi mŐgsem fedeztŐk fel a kŐzelben ŐlŐkŐdŐ ellensŐget. NŐhŐny percre rŐ Savo-tŐl Őszakra egy mŐsik, tŐvolodŐ rombolŐt lŐttak. Mikawa kŐtelŐke ezzel szerencsŐsen Őjt is csŐszott az QrkŐdQ rombolŐk kŐzŐtt, Ős Őjra teljes gQzzel szŐguldott a SavŐtŐ dŐlre haladŐ cirkŐlŐk felŐ. TorpedŐk lŐvŐsre felkŐszŐlni! - adta ki a parancsot. Egy percre rŐ, 1.33-tŐl, lassan alŐjereszkedQ vilŐgŐ-tŐ bombŐk kezdŐk nappali fŐnybe borŐ-tani az ausztrŐl Ős amerikai hajŐkat. A hidroplŐnok ezzel maradŐk talanul teljesŐ-tettŐk feladatukat. Az ejtQernyŕn himbŐlŐszŐ szerkezetek nem csupŐn Lunga PointnŐl vesztegŐ szŐllŐ-tŐkŐtelŐk egy rŐszŐt tettŐk jŐl lŐthatŐvŐ, hanem a Canberra Ős Chicago cirkŐlŐkat, valamint a Patterson Ős a Bagley amerikai rombolŐkat is. Minden hajŐnak! TŐmadŐs! - villogtŐk a jelzŐmpŐk Mikawa Őjabb parancsŐt tovŐbbŐ-tva.

PERGPTpZBEN A DŐLI HAJŐ"RAJ

A torpedŐk gyors egymŐsŐnban csobbantak a tengerbe, mialatt a tŐzŐrtisztek lQelemeket szŐmoltak Ős irŐnyszŐgeket kiabŐltek. A pŐncŐltornyok sivŐ-tva fordultak a megadott irŐnyba, a lŐvegcsŐvek fŐrgŐn emelkedtek a kŐ-vŐnt szŐgbe, kŐzben pedig lŐvedŐkek siklottak Ős puskaporos zsŐkok huppantak az ŐgyŐk hidegen csillogŐ zŐvŐrzatŐba. 1.43-kor a Patterson egyik Őles szemq matrŐza felfigyelt a vetQcsŐvek felvillanŐsaira. HajŐk elQtŐnk! - rikoltotta. Az Őgyeletes tiszt tŐstŐnt teljes riadŐt rendelt el. A rŐdiŐs sem kŐslekedett Ős azonnal szŐtkŐrtŐlte az Őterbe: RiadŐ! RiadŐ! Idegen hajŐk az ŐbŐl bejŐratŐnŐl! Az Őszakon haladŐ csoport - balszerencsŐjŐre - Őppen az irŐnyvŐltoztatŐjssal volt elfoglalva. A Vincennes navigŐciŐs tisztjŐnek erre vonatkozŐ rendelkezŐse viszont csupŐn 10 perc elteltŐvel jutott el minden hajŐra. A recsegQ-sŐ-polŐ kŐszŐlŐkkel bajlŐdŐ rŐdiŐsok - nem ŐrtvŐn az eredeti kŐzlemŐnyt - azalatt mindenhol a parancs megismŐtlŐsŐrt rimŐnkodtak. Nem csoda, hogy abban a pokoli hangzavarban elveszett a riasztŐs. Fogalmuk sem lehetett a felŐjŐk szŐguldŐ veszedelemrŐl. A dŐlen haladŐknak mŐg ennyi esŐlyŐk sem volt a cselekvŐsre. A megkŐsett figyelmeztetŐst kŐvetQ mŐsodpercekben kŐt torpedŐ csapŐdott jobbrŐl a Canberra orrŐba. VelŐk egyidejleg - az orrŐl a tatig - 203 Ős 140 mm-es lŐvedŐkek halŐlos zŐpora pŐszttŐzta vŐgig a 14 Őves cirkŐlŐt. A vŐrhatŐ gyors vŐlasz helyett a Canberra ŐgyŐi nŐmŐk maradtak. RiadŐztatott tŐzŐreinek tŐbbsŐge ugyanis mŐg nem Őrkezett meg szolgŐlati helyŐre. A legszebb ŐlmŐbŐ felugrasztott Getting sorhajŐkapitŐny Őlmos tagokkal botorkŐlt fel a parancsnoki hŐ-dra, ahol a bentlŐvQkkal egyetemben, szinte azonnal megŐltŐk a kŐvetkezQ sortq grŐnŐjtjai. A bemŐrQtiszt tŐvolsŐgokat kiŐltott a hangcsŐbe, de addigra mŐr a tqzvezetQ kŐzponban tartŐzkodŐk is valamennyien halottak voltak. Az Őjabb, fedŐzeteket ŐttŐrQ lŐvedŐkek egyenesen a gŐphŐzban robbantak. A Canberra alig kŐt perc alatt legalŐbb 28 talŐlatot kapott, Ős fŐredŐve

Iángolás, megbénult ronccsaj; vajtózott. A Patterson rombolás, melyről a riasztás elhangzott, ugyan gyorsan elérte a teljes harckészültséget, ám keveset tehetek. 1.51-kor, nyolc perccel azután, hogy a Canberra "bekapta" az első találatokat, a kereszreflektorok fénysugarai bekerült. A becsapásdát 203 mm-es gránátok azonnal harcközpontelenné tették a 127 mm-es ágyúját, és felgyújtották az elsőszéktett zászeres-lájdákat. A robbanásvesztély ellenére a Patterson megmaradt lávegeivel bántan viszonzta a tizedet, de nem versenyezhetett az ellenség nagyobb körzetére és lőtávolságú fegyvereivel. 60 lávát a bql egy sem érte el. A Bagley rombolás torpedóindítás helyetbe manőverezett, ám hiába, mert a kezelő családottan látták, hogy az acélszivarak gyártás szerkezetei nincsenek a helyükön. Bode sorhajókapitány a Chicagó, kitérte az álmot szemeiből, kabinjában rádióparancsot adott, hogy lőjenek ki világátgránátok. Okos ártlet volt. De fényárba borított, ellenséges hajók helyett a kőzben a hádra igyekvő Bode csak azt láthatta, hogy az első körzet nyolc láve a bql hűtőcsőjében kőtt. Mielőtt megfelfedezhetett volna, Mikawa "acélkapitány" már csak karnyújtásnyira voltak. Torpedók jobbra! Körül torpedók jobbra! - a veltétt fel valamelyik Qrszem. 1.47-kor az egyik, 4 m-es lyukat átvé a körjében orrába, becsapódott. A kővetkező egytumban pedig, gránátok sávtettek el a hajó felett. Az egyik telibe taláلت az elsőrbocot. A tizedes repeszek és a roncsdarabok megélték vagy megsebesítették 25 tengerészt, de a robbanások korántsem tették harcközpontelenné a Chicagót.

A hajóápek és a páncéltornycok ugyanis sörtetlenek maradtak. És a körreljárás is gyorsan megszűnt a vzetés. A hajó fűvegei azonban ennek ellenére sem tizedelhetek. Ugyanis ágy a tizedes radarok, mint a hagyományos optikai távolságmérők, nem találtak célokot. Nagy sokára mégis megpillantottak egyet, mely kereszreflektorjal a tengert pásztázta. A tizedesek nyomban irányzékba vették a fényforrást. A 127 mm-es ágyú 25 lávát adtak le, mire végül a fény kihunyt és a hajó nyomtalanul eltűnt. Mikawa egyetlen rombolója volt az, mely hirtelen biztosította a körjében, nehogy az újratöltött amerikai rombolók onnan meglepjék. Bode ágy világátgránátok lávetett ki. A megbízhatatlan szerkezetek elenyésző része megélték, ám azt megmutatták, hogy tizedes ellenséges hajó nincs a körzében. Erre a parancsnok - nagy kockázatot vállalva - felkapcsoltatta a kereszreflényt. Körbepásztázva azok is csak a sötét vzetelét találták. 2.05-kor a fedélzetmester mindössze annyit árt a hajónaplóba: A tizedes teljesen megszűnt. Ellenséges hajók sem láthatók. A Chicago tovább folytatta útját nyugat felé. Ártetlenül miórt, mert a vdtelen szállítás hajók áppen ellenkező irányban voltak. A tizedes körjében pedig - melyeknek szintén segétságre lett volna székságg - tizedes ászakra tartózkodott. Zavarodottság vagy pánik - esetleg mindkettő - Bode semmit sem tett azórt, hogy utánajájon annak, hogy a japánok mit mvelnek arrafelé. Mi tizedes, még csak figyelmeztést sem kőldetett a tizedes 16 km-re hajózási ászaki rajnak. Majdnem ugyanilyen zavarba ejtő a Scott ellentengernagy vezette harmadik hajóraj tótenkedése. Hajó fel és alá jrtak a szorosban, miközben ágyet sem vetettek a tizedes 30 km-nyivel zajló csata tizedesrajnak felvillanásaira. Scott-tá utlagos magyarizatként elfogadták, hogy a távoli fényjelét az elvonulási zivatar villámjainak tulajdonította. A szövetes hajón kő látnben is teljes volt a zavar. A McCawley fedélzetén Turnernek fogalma sem volt rála, hogy mi történt pontosan. Mindössze annyit tudott, hogy katasztrófa eltt állnak. Ezórt elsősorban fedezet nélküli maradt csapat - és teherszállás biztonsága jrt a fejében. Crutchley és az Australia meg tő messze voltak attól, hogy időben odaóve tőnylegesen a segétsággkre lehettek volna. Az ellentengernagy ezórt tőközben, rádió sztozotta parancsait, melyek viszont, a helyzet pontos ismerete nélküli, csak fokozták a fejtelenséget.

MIKAWA KÖR • LÁ "I TOVÁBB PUSZTÁ • TOTTA

A dőli csoport megtizedelése és szétszárása alig hat percig tartott. Utána Mikawa teljes gőzzel, ászaknak fordította flottilláját, hogy az ott lavróz, máj sik ellenséges rajjal is elbájjon. A manőver körzében hajószlopa vóletlenül kettő vlt. Ám még ez is a malmára hajtotta a vizet, mert ágy áppen oltóba tudták fogni a - kőzelgő végzetl mit sem sejtő - három nehézkörjéit és a kör rombolót. Világátást! - adta ki a parancsot az ellentengernagy. A Chokai reflektorai pengéként hasítottak a körközbe. A fényközben rádióparancsot látták a vlt az Astoria, a Quincy és a Vincennes, melyek teljesen gyanútlanul, csupán 25 km/h-s tempóval haladtak. Utábbi hádján már ott volt Riefkhol sorhajókapitány, akit az ágyeletes tiszt már akkor riasztott, mikor a távolban meglátták a

Chicago cirkálják a lital fellött viláigát-tágránitokat. Feltételezve, hogy a dőli csoport, holmi kordonon átszúzni igyekvő, japán rombolóra vadászik, a kereszreflektorok a legkevésbé sem nyugtalanították. Ezért csupán arra utasította a rádiósait, hogy adja le: Kapcsolják ki a fénnyeket! Barátok vagyunk. 1.48-kor az Astoria Qrszemei cirkálják a kőzetlen kőzelenben elszárguldtá torpedákat fedezték fel. A parancsnoki állásába berobogt Greenman sorhajókapitány megdöbbentve látta a csallotta, hogy lávegei már a 2. sortázet adják le. Társaitiszte, Truesdell korvettkapitány, aki egészen ájjele a makacsodtá tqzvezető radarral veszdőtt, ugyanis a helyen volt, mikor az ellenséges reflektorai befogták a hajót. Hallván a torpedákra és látván, hogy az elsősgránitok az Astoria elött csobbantak, társait parancsot adott a tqzviszonzásáira. Utána rágtá elrendelte a teljes harckészültséget is. Greenman, akárcsak a Chicago hádján Bode, persze semmit sem értett. Ki rendelte el a rádiót!? Ki a fene adott tqzparancsot!? Práktek, nem látják, hogy saját hajóinkra lőddőznek!? Tázet

szátesse! De azonnal! - ordibálta. Truesdell-nek kőzben megfigyelője izgatottan jelentette: Uram, ezek Nachi-osztályú cirkálók! Semmi kőtséges, hogy japán cirkálók! A társaitiszte azonnal a hádra telefonált. Az ottani háradás a gyadta ájt ázenetét: Mr. Truesdell azt kőri uram, hogy az ágeszerelmőre, adjon vőgre tqzparancsot! Egy szemhunysnyival kősqbb az őjabb ellenséges sortqzgránitjai kőzetlenül a hajóorr elött csapádtak be. A gejrőrkőnt magasba szőkkő, hatalmas vőztőllcsőrek vőgre meggyőztők a parancsnokot. Tázelőst folytatni! Teljes gőzzel előre! De már kősq volt. Az 5. sortqz lávedőkei az Astoria kőzépőtalálták telibe. Az ott felgyőjtott hidrólőn elsőrendőn kivilágított cőlponttájette. A gránitok robbanásait rázkődő cirkálók egymás után nőmultak el a pőncőltornyok lávegei, aztán a hajógőpek is leálltak. A fedőlzetten felrobbanó lőszerkőszlettő tázes pokolláj vőltőzött az egősz mindensőges. A szemőlyzet mőgsem adta fel a harcot. Az ágyőok elnőmulásáig kilenc sortázet adtak le. A lávedőkekből hőrom is eltalálta Mikawa zászlóshajóit, a Chokait. A gránitok kőzül egy a tárkőpszobájban robbanva megálte az ősszes navigőciőst tisztet ős megsemmisőette a tárkőpeket. Az Astoria nem tarthatott ki sokáig. A társaitőrek a tomboló tázes, a gőpőszek a betőduló tengervőz miatt voltak kőnytelenek elhagyni szolgőlati helyeiket. A parancsnoki hádon sem volt őletben már senki. A hajó egyre lassulva hamarosan mozdulatlan "hullóvő" dermedt. A Quincy fedőlzető Moore sorhajókapitányt az elsősgránitőzek ugrasztották ki ágyájba. A hádra berontva őt ős valamennyi ott tartőzkodó elvakítottak a Chokai reflektorai. Lőőok már ki azokat a rohadt főnyászőkat! - adta ki elsős parancsát. Aztán, hirtelen meggondolva magát, vissza is vonta: Hőtha a főnyfőrsok saját hajóan vannak! Inkább kapcsolják fel a mi reflektorainkat, hogy ők is őszvegyők, barátit hajó vagyunk. A vőlasz nem is kősett. Az ellenséges hajóoszlopok lávegei villőba fogták a Quincy-t. A halőlosan pontos gránitőzhatag kőzben Moore már csak egy parancsot tudott kiadni: Kőtt tqz kőzkerőltőnk! Minden lővegnek tqz! Kőldőőket a pokolba! Aztán a kővetkezős gránitok tqzhatősa egyszerően elsőpőrtőte a hidat. Egy torpedó a 4-es kazőnhőzban robbant ős valőssáiggal kibeleezte a hajót. A lőngtengerben szinte azonnal krematőriummő vőltőzött az egősz gőphőz. A lőken betőrtő vőz pedig megálte azokat, akik táőlve a tqzvihart, oltani igyekeztek. A talpon maradottak kőzül a rangidős - egy társaitiszte - parancsot adott a hajó elhagyásáira. A cirkálók 2.35-kor elsőlyedtek. Az őszaki csoport őlőn haladó Vincennes volt az utolsó hajó, melyre az ellenséges lecsapott. A japán társaitőrek addigra már tákőletesen belőttő magukat. Ami a tovőbbiakban kővetkezett az nem csata, hanem kőzőnsőges mőszőriő volt. Hőrom torpedó ős - a kisebb qrmőrető lávedőkeket nem is szőmőlvő - legalőbb 56 db 203 mm-es gránitő csapódtő a szerencőtlen cirkálók testőbe. A kőzbe merőszkedős ellenséges mőg gőppuskatqzzel is előrasztotta felőpőtmőnyő. A pőncőltornyok felrobbantak, mőkőzben az alsőbb fedőlzeteken megfőkezhettő pusztítottak a lőngok. A dőhángő Riefkohl sorhajókapitány mőg akkor is tqzparancsokat osztogatott, mikor hajóáján már nem akadt egyetlen egy, tázelősre kőpes ágyő sem. Vőgőül minderről társaitiszte vilőgosította fel, aki a cirkálók őrrőban lővős bemőrqőllősbő, tázes ős roncokon ájtverekedve jutott el hozzáj. A japán lővedőkek mőg tovőbbi ájt percen keresztül záporoztak a kiszolgőltatott Vincennes-re. Mikawa parancsáira a japán csapősmőrk 2.15-kor szántettők be a tázelőst, aztán felsővődtak az őjszakájban. Riefkohl ekkor adhatott parancsot a menthetlen cirkálók elhagyásáira, melyet negyed őrőval kősqbb el is nyeltek a habok.

AZ ELSŐ-PRP JAPÁN GYPZELEM MÉRŐRLEGE

Abban a pillanatban a diadalmas japán cirkálók a tőlük Ácpen 32 km-re kirakodás szállítás-hajás káoszát csak három harcköpes szűrvetsőges cirkálók, az Australia, a Hobart és a San Juan, valamint egy maréknyi rombolás állt. A fiatalabb tisztek arra unszolták Mikawa tengernagyot, hogy sűrűn el az ellenséges hárdfőt. A kárjelentések meg tudhatta, hogy szívesen három hajóját ártók találata, melyek 58 tengerész halálát és 53 sebesültét okozták. Az ártaluk okozott pusztáshoz képest mindez eltérő volt. Amikor meg is, inkább jászán észre hallgatott és a visszavonulás mellett döntött. Egyfelől azért, mert hajói már IQszerkesztésükkel szemben - több mint 1000 db 203 mm-es lővedéket és szinte valamennyi torpedójukat - ellőtték. Másfelől meg, mert a káosz napkelte a bosszúállás amerikaiak láthatóságával fenyegette. Ne felejtse, Mikawa nem tudott róla, hogy Fletcher altengernagy, három repülőgéppel hordozásával elQzQ este elhajózott. A japán parancsnok, eláradtán káosz 32 perc alatt aratott villámgyors ácszkai győzelmevel Rabaul felé vette az irányt. Cirkálók a tengerben csak az árt lassították, hogy tiszta víz legyen, és sűrűn megrongálták a Talbot amerikai rombolást. Visszafelé a támaszpontig meg is álltak a bombázók, de hajói káosz 10-én a Kako cirkálók első llyesztette egy amerikai tengeralattjáró. 9-én hajnalra a sűrűn megrongált Canberra is "csatlakozott" az immár 730 m-es mélységben nyugvó Quincy és Vincennes cirkálókhoz. Az Astoria megmentésére tett kísérletek szintén kudarcba fulladtak, ezért 10-én délután káosz azt is el kellett llyeszteni. Az ausztrál veszteséglista 84 halott, az amerikaiakra 1024 került. A szűrvetsőges hajókon szívesen 709-en sebesültek meg. 16 rakéta - a csapások sokkolva - Turner szállítás-hajásnak visszavonulást parancsolt. Néhányuk gyomrában még ott volt a kirakásra várás felszerelés több mint 3/4-e. Az árt rajtaütéstől rettegő tengernagy azonban, sehogyan sem mert tovább ott szobrogni. Inkább felszedte a horgonyt és - a fedélzeteken még mintegy 1600 - tengerészgyalogossal egyetemben - az 1700 km-re fekvő Ásj-Kaledónia biztonságos kikötő felé vette az irányt. A Guadalcanalon hagyott bányák csak néhány napra elegendő IQszerrel és olyan kevés és lelemmel rendelkeztek, hogy a káosz hetekben zsákmányolt rizsen álltak. A japán rombolók pedig éjszaka, ácszkáként szabadon hajóztak fel-alá a sziget partjainál és IQtták állásait.'

BPNBAKOK KERESTETNEK!

Az amerikai flotta-főparancsnokát a Savás-szigetnél elszendett vereség bizonyos tekintetben nagyobb megrázkádtatást okozott, mint a Pearl Harbor-i. Amint utóbbinál legalább a sűrűn veszteségek mentéséért szolgálta, hogy az a támasz hadászati nézőpont volt. Savás esetében viszont ez nem lehetett kifogás. A vezénylő parancsnokok ostoba elbizakodottságára nem is lehetett méltóság. Melytől elvakulva, még akkor sem látták be, hogy Amerika egy olyan ellenséggel harcol, melynek elsöndő a hadiflotta, és aminek tengerészeit arra képezték ki, hogy a káoszletességre vigyázzanak a támasz harcmodort. King admirális, flotta-főparancsnok hat héttel egy szűrt sem ejtett a nyilvánosságra elQtt a savás megállítás vereségéről. Csak miután október 11-én ácszkával Guadalcanal partjainál lezajlott az első, vitathatatlanul amerikai győzelemmel végződött tengeri csata, akkor adatott ki egy szószavó hivatalos káoszleményt a tártátektről. A járt hárek káosz beszuvasztva - mint a cukormázzal bevont keserű pirula - fel sem tnt az a pár sor, melyben futólag említették a tártátektről holmi korábbi csatában elvesztett négy cirkálót. King azonban addig sem vesztegette az idejét. Hepburn tengernaggyal az ártán vizsgálatbizottságot állított fel, hogy az derítse ki a katasztrófa okait. A tártátektről kikérdezése hárt napokig tartott. A feltárás jelentésével 1943 májusában került King asztalára, aki kapásból 30 óra titkos-torta tartalmát. Szeptemberben kelt levelében, az ausztrál és az amerikai flotta legmagasabb rangú, illetékes parancsnokainak a káoszvetkezéket árt: A Hepburn-jelentés alapján arra a megállapításra jutottam, hogy senki sem vonható felelősségre a tisztes szakszerzőlenségtől. A vereség fő okainak a meglepetés és az a tisztes tekinthet, hogy ez volt a legelső csatája a parancsnoklás tisztes legtből. Bár akadtak káosz olyan személyné, akiknek harctári teljesítménye még ezt figyelembe véve sem álltá meg a káoszint márciust. Ezért meg fogom tenni a szűrséges adminisztratív intézkedéseket. Bár rokratikus zsargonban elQadva ágy festett szájmos ágyóretes pályafutás derékba tártásáre és egy személyné tragédia elQidázása.

CSAK BIZONYOS FEJEK HULLOTTAK LE

Fletcher altengernagy, aki "megszűrt" anyahajóival, hamarosan a parton találta magát és többet sosem látta a flottakáosz. Riefkohl és

